

Неперервна випадкова величина

Випадкова величина X має функцію розподілу $F(x)$. Знайти: а) ймовірність того, що X набуде значення з інтервалу $(\alpha; \beta)$; б) щільність розподілу; в) математичне сподівання, дисперсію та середнє квадратичне відхилення. Побудувати графіки функції розподілу та щільності розподілу.

10.1.

$$F(x) = \begin{cases} 0, & x \leq 2, \\ (x-2)^2, & 2 < x \leq 3, \\ 1, & x > 3. \end{cases}$$

$\alpha = -1; \beta = 2,5.$

10.2.

$$F(x) = \begin{cases} 0, & x \leq 1, \\ \frac{x^2 - x}{2}, & 1 < x \leq 2, \\ 1, & x > 2. \end{cases}$$

$\alpha = -1; \beta = 1,5.$

10.3.

$$F(x) = \begin{cases} 0, & x \leq 2, \\ 2 - \frac{4}{x}, & 2 < x \leq 4, \\ 1, & x > 4. \end{cases}$$

$\alpha = 2; \beta = 3.$

10.4.

$$F(x) = \begin{cases} 0, & x \leq 2, \\ \frac{9(x^2 - 4)}{5x^2}, & 2 < x \leq 3, \\ 1, & x > 3. \end{cases}$$

$\alpha = 0; \beta = 2,5.$

10.5.

$$F(x) = \begin{cases} 0, & x \leq 0 \\ \sqrt{x}, & 0 < x \leq 1, \\ 1, & x > 1. \end{cases}$$

$\alpha = 0; \beta = 0,5.$

10.6.

$$F(x) = \begin{cases} 0, & x \leq -1, \\ \frac{(x+1)^2}{16}, & -1 < x \leq 3, \\ 1, & x > 3 \end{cases}$$

$\alpha = 0; \beta = 1.$

10.7.

$$F(x) = \begin{cases} 0, & x \leq 3, \\ (x-3)^3, & 3 < x \leq 4, \\ 1, & x > 4. \end{cases}$$

$\alpha = 3,5; \beta = 4.$

10.8.

$$F(x) = \begin{cases} 0, & x \leq 0, \\ \frac{x^2 + x}{2}, & 0 < x \leq 1, \\ 1, & x > 1. \end{cases}$$

$\alpha = 0,2; \beta = 1.$

10.9.

$$F(x) = \begin{cases} 0, & x \leq -2, \\ -\frac{2}{x} - 1, & -2 < x \leq -1, \\ 1, & x > -1. \end{cases}$$

$\alpha = -2; \beta = 0.$

10.10.

$$F(x) = \begin{cases} 0, & x \leq 0, \\ 3x^2 + 2x, & 0 < x \leq \frac{1}{3}, \\ 1, & x > \frac{1}{3}. \end{cases}$$

$\alpha = -2; \beta = 0,25.$

10.11.

$$F(x) = \begin{cases} 0, & x \leq 2, \\ \frac{x}{2} - 1, & 2 < x \leq 4, \\ 1, & x > 4. \end{cases}$$

$\alpha = -2; \beta = 3.$

10.12.

$$F(x) = \begin{cases} 0, & x \leq 4, \\ \frac{(x-4)^2}{25}, & 4 < x \leq 9, \\ 1, & x > 9. \end{cases}$$

$\alpha = 5; \beta = 6.$

10.13.

$$F(x) = \begin{cases} 0, & x \leq 0, \\ \sqrt{x^3}, & 0 < x \leq 1, \\ 1, & x > 1. \end{cases}$$

$\alpha = 0; \beta = 0,5.$

10.14.

$$F(x) = \begin{cases} 0, & x \leq -2, \\ \frac{(x+2)^2}{4}, & -2 < x \leq 0, \\ 1, & x > 0. \end{cases}$$

$\alpha = -1; \beta = 0.$

$$10.15. \quad F(x) = \begin{cases} 0, & x \leq 1, \\ \frac{4}{3} \left(1 - \frac{1}{x^2} \right), & 1 < x \leq 2, \\ 1, & x > 2. \end{cases}$$

$\alpha = 1,5; \beta = 2,5.$

$$10.16. \quad F(x) = \begin{cases} 0, & x \leq 0, \\ \frac{1}{2} \sqrt{x}, & 0 < x \leq 4, \\ 1, & x > 4. \end{cases}$$

$\alpha = 1; \beta = 2.$

$$10.17. \quad F(x) = \begin{cases} 0, & x \leq 0, \\ \sqrt[4]{x^3}, & 0 < x \leq 1, \\ 1, & x > 1. \end{cases}$$

$\alpha = 0,5; \beta = 2,5.$

$$10.18. \quad F(x) = \begin{cases} 0, & x \leq 1, \\ 2 - \frac{2}{x}, & 1 < x \leq 2, \\ 1, & x > 2. \end{cases}$$

$\alpha = 0; \beta = 1,5.$

$$10.19. \quad F(x) = \begin{cases} 0, & x \leq 0, \\ \sqrt[3]{x^2}, & 0 < x \leq 1, \\ 1, & x > 1. \end{cases}$$

$\alpha = -1; \beta = 0,5.$

$$10.20. \quad F(x) = \begin{cases} 0, & x \leq -1, \\ \frac{1}{4}(x+1)^2, & -1 < x \leq 1, \\ 1, & x > 1. \end{cases}$$

$\alpha = 0; \beta = 2.$

$$10.21. \quad F(x) = \begin{cases} 0, & x \leq 1, \\ (x-1)^2, & 1 < x \leq 2, \\ 1, & x > 2. \end{cases}$$

$\alpha = 1; \beta = 1,5.$

$$10.22. \quad F(x) = \begin{cases} 0, & x \leq -1, \\ 1 - \sqrt[3]{x^4}, & -1 < x \leq 0, \\ 1, & x > 0. \end{cases}$$

$\alpha = -0,5; \beta = 1.$

$$10.23. \quad F(x) = \begin{cases} 0, & x \leq 0, \\ \frac{1}{8} \sqrt{x^3}, & 0 < x \leq 4, \\ 1, & x > 4. \end{cases}$$

$\alpha = 2; \beta = 3.$

$$10.24. \quad F(x) = \begin{cases} 0, & x \leq 2, \\ \frac{1}{9}(x-2)^2, & 2 < x \leq 5, \\ 1, & x > 5. \end{cases}$$

$\alpha = 3; \beta = 4.$

$$10.25. \quad F(x) = \begin{cases} 0, & x \leq 1, \\ \frac{(x-1)^2}{9}, & 1 < x \leq 4, \\ 1, & x > 4. \end{cases}$$

$\alpha = 2; \beta = 3,5.$

$$10.26. \quad F(x) = \begin{cases} 0, & x \leq 1, \\ \sqrt{x} - 1, & 1 < x \leq 4, \\ 1, & x > 4. \end{cases}$$

$\alpha = 1; \beta = 2.$

$$10.27. \quad F(x) = \begin{cases} 0, & x \leq 0, \\ \sqrt[3]{x^4}, & 0 < x \leq 1, \\ 1, & x > 1. \end{cases}$$

$\alpha = 0,5; \beta = 2.$

$$10.28. \quad F(x) = \begin{cases} 0, & x \leq 3, \\ \frac{(x-3)^2}{4}, & 3 < x \leq 5, \\ 1, & x > 5. \end{cases}$$

$\alpha = 3; \beta = 4,5.$

$$10.29. \quad F(x) = \begin{cases} 0, & x \leq 0, \\ \frac{x^3}{8}, & 0 < x \leq 2, \\ 1, & x > 2. \end{cases}$$

$\alpha = 1; \beta = 1,5.$

$$10.30. \quad F(x) = \begin{cases} 0, & x \leq 1, \\ \frac{1}{7}(\sqrt{x^3} - 1), & 1 < x \leq 4, \\ 1, & x > 4. \end{cases}$$

$\alpha = 1; \beta = 3.$

Задача 11

Розподіли: нормальний, рівномірний, показниковий, Пуассона

11.1. Автомат штампує деталі. Контрольований розмір деталі є випадковою величиною X , що має нормальний розподіл з параметрами $a = 50$, $\sigma = 0,02$. Знайти функцію розподілу і щільність розподілу випадкової величини X . Знайти відсоток бракованих деталей, якщо деталь вважається придатною, коли її розмір міститься в межах від 49,96 до 50,04.

11.2. Жирність молока корів у Житомирській області (y %) можна розглядати як нормально розподілену випадкову величину з математичним сподіванням рівним 4 % і середнім квадратичним відхиленням 0,03 %. Обчислити ймовірність того, що в навмання взятій пробі жирність молока буде: а) більшою 4 %; б) меншою 4 %; в) від 3,95 % до 4,05 %. Знайти щільність розподілу даної випадкової величини.

11.3. Вага однієї плитки шоколаду є нормально розподіленою випадковою величиною з математичним сподіванням 100 г і середнім квадратичним відхиленням 2 г. Знайти відсоток коробок, вага яких: а) більша 100 г; б) міститься у межах від 99 г до 101 г.

11.4. Зріст студентів першого курсу можна описати нормальним розподілом з математичним сподіванням 170 см і середнім квадратичним відхиленням 7 см. Визначити відсоток студентів першого курсу, що мають зріст: а) більше 170 см; б) менше 170 см; в) від 170 см до 180 см. Розв'язок пункту в) зобразити схематично на графіку щільності розподілу.

11.5. Зміна індексу цінних паперів на фондовій біржі може бути змодельована як нормально розподілена випадкова величина з параметрами $a = 1$ і $\sigma^2 = 0,01$. Знайти ймовірність того, що на наступних торгах індекс цінних паперів буде: а) більшим 1; б) меншим 1; в) від 0,98 до 1,02. Знайти функцію розподілу і щільність розподілу ймовірностей даної випадкової величини.

11.6. Середній відсоток виконання плану підприємствами галузі складає 103 %, середнє квадратичне відхилення 2 %. Припускаючи, що виконання плану підприємствами має нормальний розподіл, визначити відсоток підприємств, що виконують план: а) більше 103 %; б) менше 103 %; в) від 99 % до 107 %. Розв'язок пункту в) схематично зобразити на графіку щільності розподілу.

11.7. Діаметр деталей, виготовлених цехом, є випадковою величиною, що має нормальний розподіл з математичним сподіванням $a = 5$ см і дисперсією $\sigma^2 = 0,0004$. У яких межах за правилом "трьох сигм" можна практично гарантувати діаметр деталей? Знайти відсоток деталей, діаметр яких міститься у межах від 4,96 до 5,04 см.

11.8. На автоматі виготовляють заклепки. Діаметр заклепок можна вважати нормально розподіленою випадковою величиною з математичним сподіванням 3 мм і середнім квадратичним відхиленням 0,1. Які розміри діаметра заклепки можна гарантувати з ймовірністю: а) 0,95; б) 0,9973?

11.9. Контрольований розмір деталі є нормально розподіленою випадковою величиною з параметрами $a = 150$ мм та $\sigma = 2$ мм. а) Знайти ймовірність браку, якщо допустимі розміри повинні бути 150 ± 3 мм. б) Яку точність контрольованого розміру можна гарантувати з ймовірністю 0,97? в) За які межі за правилом "трьох сигм" практично не вийде контрольований розмір деталі?

11.10. Вага окремої коробки цукерок є нормально розподіленою випадковою величиною з математичним сподіванням 500 г і середнім квадратичним відхиленням 10 г. Знайти відсоток коробок, вага яких: а) більша 500 г; б) знаходиться в межах 500 ± 15 г.

11.11. Масу тіла курсантів військового інституту можна вважати нормально розподіленою випадковою величиною з математичним сподіванням 60 кг і середнім квадратичним відхиленням 2 кг. Визначити відсоток курсантів, що мають масу: а) більшу 60 кг; б) меншу 70 кг; в) від 58 кг до 62 кг. Розв'язок пункту в) зобразити схематично на графіку щільності розподілу.

11.12. Вважаючи, що курс акцій компанії протягом одних біржових торгів – нормально розподілена випадкова величина з математичним сподіванням 8 грн та середнім квадратичним відхиленням 1 грн, знайти: а) ймовірність того, що курс акцій міститься в межах від 4 до 9 грн; б) ймовірність того, що абсолютна величина відхилення X від середнього курсу виявиться меншою 2 грн.

11.13. Середній відсоток споживання енергоресурсів підприємствами галузі складає 105 % від запланованого, середнє квадратичне відхилення 2 %. Припускаючи, що споживання енергоресурсів підприємствами має нормальний розподіл, визначити відсоток підприємств, що споживають енергоресурси відносно плану: а) більше 103 %; б) менше 105 %; в) від 100 % до 110 %. Розв'язок пункту в) схематично зобразити на графіку щільності розподілу.

11.14. Діаметр вала є нормально розподіленою випадковою величиною з параметрами $a = 200$ мм та $\sigma = 3$ мм. а) Знайти відсоток деталей, діаметр яких лежить в межах від 196 до 204 мм. б) Яку точність діаметра деталі можна гарантувати з ймовірністю 0,97? в) За які межі за правилом "трьох сигм" практично не вийде діаметр деталі?

11.15. Випадкова величина X – час безвідмовної роботи елемента має показниковий розподіл, причому відомо, що середній час безвідмовної роботи елемента дорівнює 1,5 доби. Знайти числові характеристики випадкової величини X та наступні ймовірності: а) $P(X < 1)$; б) $P(1,4 < X < 1,6)$.

11.16. Хвилинка стрілка годинника переміщується стрибком наприкінці кожної хвилини. Знайти ймовірність того, що в даний момент годинник покаже час, що відрізняється від справжнього не більше ніж на 15 секунд.

11.17. Випадкова величина X – число викликів, що надходять на пульт диспетчера станції швидкої допомоги протягом години, має розподіл Пуассона з параметром $\lambda = 10$ (повідомлень за годину). Знайти числові характеристики випадкової величини X та ймовірності наступних подій: а) $P(X = 0)$; б) $P(X > 6)$.

11.18. На торговельну базу у середньому приїздить 5 вантажних авто за добу. Випадкова величина X – число вантажних авто, що прибули на базу протягом доби, має розподіл Пуассона. Знайти числові характеристики випадкової величини X та ймовірності наступних подій: а) $P(X \geq 2)$; б) $P(X \leq 6)$.

11.19. Випадкова величина X – час безвідмовної роботи приладу має показниковий розподіл, причому відомо, що середній час безвідмовної роботи елемента дорівнює 15 діб. Знайти числові характеристики випадкової величини X та наступні ймовірності: а) $P(X < 10)$; б) $P(14 < X < 16)$.

11.20. Координата точки, що навмання вибирається на відрізьку $[1, 5]$, є рівномірно розподіленою випадковою величиною X . Записати функцію розподілу та щільність розподілу, побудувати їх графіки. Обчислити числові характеристики випадкової величини X та ймовірність $P(X \in (3, 4))$.

11.21. Випадкова величина X – число повідомлень, що надходять на пульт диспетчера протягом години, має розподіл Пуассона з параметром $\lambda = 5$ (повідомлень за годину). Знайти числові характеристики випадкової величини X та ймовірності наступних подій: а) $P(X = 0)$; б) $P(X > 3)$.

11.22. У порт приходить у середньому 2,5 судна за добу. Випадкова величина X – число суден, що зайшли в порт протягом доби, має розподіл Пуассона. Знайти числові характеристики випадкової величини X та ймовірності наступних подій: а) $P(X \geq 1)$; б) $P(X \leq 3)$.

11.23. Інтервали часу між приходами в порт суден розподілені за показниковим законом з параметром $\lambda = 5$. Знайти числові характеристики випадкової величини X – часу між приходами двох суден. Обчислити: а) $P(X \in (1, 2))$; б) $P(X \in (4, 6))$.

11.24. Випадкова величина X – час між двома повідомленнями, що надходять на торгову площадку, має показниковий розподіл з параметром $\lambda = 0,5$. Знайти числові характеристики випадкової величини X та наступні ймовірності: а) $P(X < 0,2)$; б) $P(0,3 < X < 0,7)$.

11.25. Середнє число викликів, що надходять на пульт диспетчера таксі протягом хвилини, дорівнює трьом. Знайти ймовірність того, що за дві хвилини: а) не надійде жодного виклику; б) надійде чотири виклики; в) надійде менше трьох викликів.

11.26. Випадкова величина X – час обслуговування клієнтів у майстерні має показниковий розподіл з функцією розподілу $F(x) = 1 - e^{-3x}$ (відлік часу проводиться в годинах). Знайти числові характеристики випадкової величини X та наступні ймовірності: а) $P(X < 0,5)$; б) $P(0,2 < X < 0,4)$.

11.27. Автобуси деякого маршруту рухаються з інтервалом 10 хв. Випадкова величина X – час, протягом якого пасажиру доведеться чекати автобус, має рівномірний розподіл. Знайти числові характеристики випадкової величини X та ймовірність того, що пасажир буде чекати автобус більше 3 хвилин.

11.28. Випадкова величина X – має рівномірний розподіл на відрізьку $[2, 6]$. Записати функцію розподілу та щільність розподілу. Знайти числові характеристики випадкової величини X та ймовірність $P(X \in (3, 4))$.

11.29. Шкала лабораторної ваги має ціну поділки 1 грам. При зважуванні вага заокруглюється в найближчий бік. Яка ймовірність того, що випадкова величина X – абсолютна помилка визначення маси: а) буде міститись між $\sigma(X)$ і $2\sigma(X)$? б) буде меншою 0,2 грама?

11.30. Тривалість роботи приладу вважають нормально розподіленою випадковою величиною з параметрами $a = 1000$ год і $\sigma = 30$ год. Знайти ймовірність того, що тривалість роботи приладу складе: а) більше 1000 год; б) менше 1000 год; в) від 940 до 1060 год. Знайти щільність розподілу даної випадкової величини і зобразити розв'язок пункту в) на графіку щільності розподілу.